

Peter Gray:

Originální článek: *Origins of Passionate Interests: A Survey of Readers*

Říká se: „Následuj svou vášeň,“ ale odkud ta vášeň vlastně vychází?

Téměř každý, kdo má projev na nějaké akci pro čerstvé absolventy, na ně vždy naléhá, aby následovali svou vášeň. To zní téměř krutě. Školy, v kterých jsem tyto projevy slyšel, se zdají být schválně nastaveny tak, aby jakémukoliv rozvoji vášně zabránily. Jestli všechno, co během studia děláme, děláme jen proto, že nám někdo řekl, že to dělat musíme, nutí nás to potlačovat svápření a koníčky. Jak pak může mít člověk jakékoliv ponětí o tom, co by mohlo být jeho vášní?

Rázem, po 13 letech, nebo po 17, pokud jste absolvovali i vysokou (v ČR by asi byla mírně jiná čísla, 10 pro základní vzdělání, 14 středoškolské, 17 bakalářské, 18 až 20 pro vysokoškolské, případně i víc pro postgraduální – pozn. TchP.), během kterých je člověku organizován život takovým způsobem, že nemá téměř žádný čas pro sebe, nás někdo nabádá, abychom vyrazili ven do života a následovali svou vášeň. To jako vážně?

Člověk by si myslel, že kdyby vzdělávacím institucím opravdu ležela na srdci naše vášeň, dávaly by mladým lidem příležitost tuto vášeň najít a rozvíjet. Věnovat *hodně* času hraní a aktivitám, které jsme si sami vybrali, spíše než se soustavně věnovat činnostem, které slouží jen k tomu, aby člověk postoupil někam dál na nekonečné cestě k nějakému neznámému nebo neexistujícímu konci.

Hraní ze své podstaty je následování své vášně. Je to děláním něčeho, co dělat chcete. V minulosti, kdy byli děti a dospívající mnohem svobodnější než dnes, mnoho z nich strávilo nekonečné hodiny osvojováním znalostí a dovedností v činnostech, které zajímaly čistě jen je, nedělali to pro žádnou odměnu. Velcí géniové našeho světa, kteří svoji vášeň opravdu následovali, téměř vždy tvrdí, že jejich „práce“ je hra. Například Einstein hovořil o své práci v oboru matematiky a teoretické fyziky jako o „kombinatorické hře“. Tuto vášeň rozvinul ještě předtím, než ho někdo učil matematiku ve škole a, jak napsal ve své autobiografii, škola jeho zájem málem úplně pohřbila. V rozvíjení své vášně pokračoval jen díky tomu, že bral školu mnohem lehkovážněji než jeho spolužáci.

Vášeň vychází z pocitu, že má naše existence nějaký smysl, z potřeby dělat svět lepším místem. Lidé, které znám a kteří se zdají být nejproduktivnějšími a nejšťastnějšími v rámci svého pracovního života, jsou ti, pro které je kariéra jak hra, tak způsob, jak po sobě ve světě zanechat pozitivní stopu. Jsou to šťastní lidé a my všichni máme štěstí, že takoví jako oni tady jsou. Jak můžeme vytvořit takové vzdělávací prostředí, které povzbuzuje, spíše než tlumí tento druh vývoje?
